

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Daniel Sava,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Compania de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni împotriva lui
Daniel Sava cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare în ordine de
regres și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 19 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 2ra-1764/22
NR. PIGD 2-21137068-01-2ra-20122022)*

Recursul declarat până la 01 septembrie 2023. Instanțele de judecată ierarhic
inferioare nu au supus examinării cererea privind ridicarea excepției de
tardivitate

Judecătoria Strășeni, sediul Central – jud. T. Andronic
Curtea de Apel Chișinău – jud. M. Guzun, V. Sîrbu, A. Braga

17 octombrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de Daniel Sava

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Mariana Ursachi,

Oxana Parfeni, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 13 septembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, CA „Moldasig” SA, reprezentată de avocata Alina Gorelco, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Daniel Sava cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare în ordine de regres și compensarea cheltuielilor de judecată (f. d. 1-4, vol. I).

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, a indicat că la 06 ianuarie 2018, în mun. Chișinău s-a produs accidentul rutier cu implicarea autovehiculului de model „Nissan Pathfinder”, cu numărul de înmatriculare xxxxx, condus de către pârâtul Daniel Sava.

3. În rezultatul accidentului rutier produs la 06 ianuarie 2018, a fost deteriorat automobilul de model „Dacia Logan”, cu numărul de înmatriculare xxxxx, condus de Albert Doroș, iar pasagerii din acest mijloc de transport, Ana Moisei și Serghei Șvedchi, s-au ales cu leziuni corporale.

4. Ulterior, prin sentința din 17 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost încetat procesul penal privind învinuirea inculpatului Sava Daniel de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) din Codul penal, în legătură cu împăcarea părților.

5. A menționat că la data producerii accidentului rutier, pârâtul Daniel Sava deținea contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (RCAI-002830369) din 13 ianuarie 2017, încheiat cu asiguratul Alexei Cebotari pentru un număr limitat de persoane, iar conducătorul auto Daniel Sava nu era inclus în contractul respectiv.

6. Reclamanta a notat că, în baza cererilor depuse de persoanele păgubite, Ana Moisei și Serghei Șvedchi, CA „Moldasig” SA a deschis dosarul de daune nr. D/RCA/18-1171 și, în urma constatării cazului asigurat, a achitat despăgubirea de asigurare, fapt care se confirmă prin dispozițiile de plată nr. 1229 din data de 11 septembrie 2018, nr. 1223 din data de 12 septembrie 2018 și nr. 410 din data de 25 martie 2019.

7. Având în vedere faptul că la momentul producerii accidentului rutier, pârâtul Daniel Sava nu era inclus în contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (RCAI-002830369) din 13 ianuarie 2017, încheiat între Alexei Cebotari și CA „Moldasig” SA, i-a fost înaintată acțiune de regres pârâtului Daniel Sava, în temeiul prevederilor art. 29 lit. d) al Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006.

8. A punctat că, în vederea soluționării litigiului pe cale extrajudiciară, la 06 august 2020, a fost expediată o reclamație în adresa pârâtului Daniel Sava, prin care i-a solicitat acestuia să achite despăgubirea de asigurare care a fost achitată de asigurător persoanelor păgubite, însă nici după recepționarea reclamației respective, pârâtul nu și-a onorat obligațiunile cu privire la restituirea despăgubirii de asigurare, motiv din care s-a adresat în instanță cu prezenta acțiune.

9. În drept, reclamanta CA „Moldasig” SA, reprezentată de avocata Alina Gorelco, și-a întemeiat pretențiile în baza prevederilor art. 1389 din Codul civil (în vigoare la momentul producerii riscului asigurat), art. 29 lit. d) din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, art. 39, 118, 166, 167 din Codul de procedură civilă.

10. Reclamanta CA „Moldasig” SA, reprezentată de avocata Alina Gorelco, a solicitat admiterea acțiunii, încasarea de la Daniel Sava în beneficiul reclamantei a sumei de 21 996,68 de lei, cu titlu de despăgubiri de asigurare, a sumei de 600 de lei, cu titlu de taxă de stat, a sumei de 4 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, precum și încasarea altor cheltuieli de judecată.

11. Prin hotărârea din 21 februarie 2022 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, a fost respinsă acțiunea, ca fiind neîntemeiată (f. d. 111, 116-118, vol. I).

12. La 11 martie 2022, prin intermediul oficiului poștal, CA „Moldasig” SA, reprezentată de avocata Alina Gorelco, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 21 februarie 2022 a Judecătorei Strășeni, sediul Central (f. d. 114, vol. I), iar la 27 mai 2022, prin intermediul oficiului poștal, a prezentat apelul motivat, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii instanțe de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată suportate la depunerea în cererii de apel (f. d. 128-130, vol. I).

13. Prin decizia din 19 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de CA „Moldasig” SA, casată hotărârea din 21 februarie 2022 a Judecătorei Strășeni și emisă o nouă hotărâre, prin care a

fost admisă parțial acțiunea. S-au încasat de la Daniel Sava în beneficiul CA „Moldasig” SA, în ordine de regres, despăgubirea de asigurare, în mărime de 21 996,68 de lei și cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat achitată în prima instanță, în mărime de 660 de lei și cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat achitată în instanța de apel, în mărime de 495 de lei (f. d. 181, 182-191, vol. I).

14. La 29 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Daniel Sava a declarat recurs nemotivat împotriva deciziei din 19 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 195, vol. I), iar la 12 decembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, a prezentat recursul motivat, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii, cu încasarea din contul său în beneficiul CA „Moldasig” SA a sumei de 1 532,28 de lei, cu titlu prejudiciu material, iar în rest – acțiunea să fie respinsă, ca fiind tardivă (f. d. 200-201 verso, vol. I).

15. În motivarea recursului, a invocat că instanțele de judecată inferioare au omis să examineze aspectul dacă CA „Moldasig” SA și-a exercitat dreptul la acțiune în intervalul termenului de prescripție extinctivă, încălcând astfel normele de drept material, prin aprecierea arbitrară a argumentelor invocate în referință.

16. A menționat că reclamanta urma să afle despre dreptul său pretins încălcat încă din 22 august 2018, odată cu emiterea de către directorul general al CA „Moldasig” SA a ordinului nr. 1310-01 din 22 august 2022, prin care s-a dispus *inter alia* înaintarea acțiunii de regres către persoana vinovată, Daniel Sava, privind încasarea sumei de 20 464,40 de lei, conform art. 29 lit. d) din Legea 414 din 22 decembrie 2006.

17. Prin urmare, termenul-limită pentru înaintarea prezentei acțiuni este data de 22 august 2021, în timp ce cererea de chemarea în judecată a fost depusă tocmai la 16 septembrie 2021, cu omiterea termenului de prescripție și fără solicitarea de repunere în termen.

18. Totodată, recurentul a obiectat că instanțele de judecată au omis să dea apreciere argumentelor de fapt și de drept privind tardivitatea acțiunii, acest lucru fiind solicitat expres în referința sa din 10 noiembrie 2021.

19. La 20 decembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa CA „Moldasig” SA și reprezentantei acesteia, avocata Alina Gorelco, copia recursului declarat de Daniel Sava, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data primirii acesteia (f. d. 206, vol. I), corespondența fiind recepționată de către CA „Moldasig” SA la 26

decembrie 2022 și de către avocata Alina Gorelco la 25 decembrie 2022, fapt ce se atestă prin avizele poștale de recepție (f. d. 208, 209 vol. I).

20. Până la data stabilită pentru examinarea recursului, intimata CA „Moldasig” SA nu și-a valorificat dreptul său procesual și nu a depus referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

21. Prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

22. Art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023:

„(3) Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.”

23. Din sensul normei de drept enunțate, rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, *cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.*

24. În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de Daniel Sava împotriva deciziei din 19 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare până la 01 septembrie 2023.

25. Art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare la data depunerii cererii de recurs):

„(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;

d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

26. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

27. Art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare de la 01 septembrie 2023):

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

28. Art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare de la 01 septembrie 2023):

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.”

29. Art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept:

a) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

30. Art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiectiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

31. Art. 240 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă:

„(1) La deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

(3) Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.”

32. Art. 118 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă:

„(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

(3) Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.”

33. Art. 130 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

(2) Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.”

34. Art. 9 alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„(2) Instanța judecătorească explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procesuale, preîntâmpină asupra urmărilor pe care le poate implica exercitarea sau neexercitarea actului procesual, le acordă sprijin în exercitarea drepturilor, ordonă, la solicitarea părților și altor participanți la proces, prezentarea de probe care să contribuie la adoptarea unei hotărâri legale și întemeiate, conduce dezbaterile judiciare, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere și ia orice alte măsuri necesare bunei desfășurări a procesului, pune în discuția părților și altor participanți la proces orice împrejurare de fapt sau de drept, efectuează alte acțiuni prevăzute de lege.”

35. Art. 185 alin. (1) lit. b), n), alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecătorul, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, îndeplinește următoarele acte:

b) expediază părâtului și, după caz, intervenientului copiile de pe cererea de chemare în judecată și de pe înscrisurile anexate la ea întru confirmarea pretențiilor

reclamantului și stabilește data pînă la care pârâtul și, după caz, intervenientul urmează să prezinte o referință scrisă privind acțiunea reclamantului și toate probele necesare;

n) la cerere, soluționează excepția de tardivitate a pretențiilor.

(2) Pentru clarificarea tuturor aspectelor legate de pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare, în special a celor referitoare la prezentarea probelor, judecătorul poate convoca părțile în ședință de pregătire. În ședința de pregătire, participanții la proces pot formula cereri și demersuri în condițiile legii.”

36. Art. 186 alin. (1), (3) lit. h), j) din Codul de procedură civilă:

„(1) În cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare, judecătorul stabilește data pînă la care pârâtul urmează să prezinte în judecată referința și toate probele necesare, sub sancțiunea decăderii.

(3) În referință se indică:

h) excepțiile de procedură pe care pîrîtul le invocă față de cererea reclamantului, cererile și demersurile pârâtului;

j) alte date importante pentru soluționarea cauzei.”

37. Art. 186¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

38. Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, indicat la pct. 26 și a depus în termen recursul, or, copia deciziei motivate din 19 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurentului Daniel Sava, în mod electronic, la 09 decembrie 2022 (f. d. 192, vol. I), iar cererea de recurs a fost depusă la 29 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice (f. d. 194, vol. I).

39. Studiind materialele dosarului, prin prisma normelor de drept aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din motivele ce succed.

40. Recapitulând esența litigiului, Completul de judecată constată că, înaintând acțiunea împotriva pârâtului Daniel Sava, reclamanta CA „Moldasig” SA, reprezentată de avocata Alina Gorelco, a solicitat încasarea de la Daniel Sava în beneficiul său a sumei de 21 996,68 de lei, cu titlu de despăgubiri de asigurare, a sumei de 600 de lei, cu titlu de taxă de stat, a sumei de 4 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, precum și încasarea altor cheltuieli de judecată (f. d. 1-4, vol. I).

41. La rândul său, prin referința depusă pe marginea acțiunii la 10 noiembrie 2021, Daniel Sava a solicitat respingerea integrală a cererii de chemare în judecată, ca fiind neîntemeiată, cu dispunerea încasării din contul SA „Moldasig” a cheltuielilor de judecată, cu titlu de taxă de stat, în sumă de 660 de lei (f. d. 34-40, vol. I).

42. Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii înaintate de către CA „Moldasig” SA împotriva lui Daniel Sava cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare în ordine de regres și compensarea cheltuielilor de judecată (f. d. 111, 116-118, vol. I).

43. Judecând cauza în ordine de apel, instanța de apel a admis apelul declarat de CA „Moldasig” SA, a casat hotărârea din 21 februarie 2022 a Judecătorei Strășeni și a emis o nouă hotărâre, prin care a fost admisă parțial acțiunea, s-au încasat de la Daniel Sava în beneficiul CA „Moldasig” SA, în ordine de regres, despăgubirea de asigurare, în mărime de 21 996,68 de lei și cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat achitată în prima instanță, în mărime de 660 de lei și cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat achitată în instanța de apel, în mărime de 495 de lei (f. d. 181, 182-191, vol. I).

44. În partea ce ține de argumentele invocate de către pârâtul Daniel Sava privind faptul că o parte din pretențiile înaintate de către reclamanta CA „Moldasig” SA sunt prescrise, instanța de apel a conchis că acestea poartă un caracter nejustificat, or, în speța dedusă judecării, nu a fost depusă o cerere privind ridicarea excepției de tardivitate în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, în conformitate cu art. 185 și art. 186¹ din Codul de procedură civilă.

45. Analizând materialele dosarului, în raport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că soluția emisă de către instanța de apel a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural.

46. În debut, Completul de judecată constată că obiectul juridic al prezentului raport material litigios este format din pretențiile reclamantei CA „Moldasig” SA către pârâtul Daniel Sava.

47. Astfel fiind, Completul de judecată reține că, înaintând acțiunea împotriva lui Daniel Sava, la 13 septembrie 2021, reclamanta a formulat, printre altele, solicitarea de bază, și anume încasarea de la pârât, în beneficiul CA „Moldasig” SA a sumei de 21 996,68 de lei, cu titlu de despăgubiri de asigurare.

48. Completul de judecată notează că prin încheierea din 16 septembrie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, a fost primită în procedură contencioasă cererea de chemare în judecată depusă de CA „Moldasig” SA împotriva lui Daniel Sava cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare în ordine de regres și compensarea cheltuielilor de judecată.

49. Prin aceeași încheiere, instanța de judecată a dispus *inter alia* efectuarea următoarelor acțiuni: 1) expedierea pârâtului copia cererii de chemare în judecată, cu actele și înscrisurile anexate; 2) stabilirea ședinței de pregătire pentru dezbaterile judiciare (examinarea cauzei civile în fond), cu citarea părților pentru data de 15 noiembrie 2021, ora 11:00, în incinta Judecătorei Strășeni, sediul Central; 3) *în conformitate cu prevederile art. 186 alin. (2) din Codul de procedură civilă, obligarea pârâtului să prezinte referința pe care își întemeiază obiecțiile până la data de 10 noiembrie 2021, prin intermediul cancelariei Judecătorei Strășeni, în referință urmând a fi indicate obiecțiile și răspunsul la pretențiile înaintate în acțiune și probele aduse împotriva fiecărei revendicări, alte date importante pentru soluționarea cauzei, precum și demersurile pârâtului*; 4) explicarea pârâtului că neprezentarea în termenul stabilit a referinței și a probelor nu împiedică instanța judecătorească de a soluționa cauza civilă în baza probelor și înscrisurilor din dosar (f. d. 29, vol. I).

50. Din actele și lucrările dosarului, s-a constatat cu certitudine faptul că la 10 noiembrie 2021, Daniel Sava a prezentat referința, cu toate actele anexate, pe marginea acțiunii depuse de către CA „Moldasig” SA (f. d. 34-40, vol. I).

51. La pct. 30 din referința prezentată, Daniel Sava a indicat faptul că reclamanta CA „Moldasig” SA, înaintând prezenta acțiune în regres la 16 septembrie 2021, *s-a încadrat în termenul de prescripție de 3 ani pentru depunerea acțiunii doar în partea ce ține de revendicarea sumei în mărime de 1 532,28 de lei, achitată la 25 martie 2019, în baza unei proceduri de*

despăgubire viciată de numeroase încălcări ale legislației aplicabile (f. d. 39, vol. I).

52. Totodată, poziția pârâtului privind tardivitatea acțiunii este menționată expres și în solicitările finale cuprinse în referință, prin care acesta a pledat pentru respingerea integrală a cererii de chemare în judecată, ca fiind neîntemeiată și *tardivă* (f. d. 40, vol. I).

53. Prin urmare, Completul de judecată nu poate reține ca fiind plauzibile constatările instanței de apel, precum că, la caz, nu a fost depusă o cerere privind ridicarea excepției de tardivitate în ordinea prevăzută la art. 186¹ din Codul de procedură civilă, în condițiile în care, din actele cauzei rezultă cert că obiecția privind prescrierea unei părți din suma solicitată spre încasare, a fost formulată de către pârât în conținutul referinței depuse la 10 noiembrie 2021, adică în interiorul termenului stabilit de către prima instanță prin încheierea din 16 septembrie 2021 a Judecătoriei Strășeni.

54. Mai mult decât atât, la momentul depunerii acesteia, cererea dată întrunea toate condițiile obligatorii pentru ridicarea unei excepții de tardivitate, fiind depusă (i) în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare și (ii) de către persoana în a cărei favoare a curs prescripția, în conformitate cu procedura reglementată de art. 186¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă.

55. Completul de judecată notează că orice abordare contrară celei stabilite mai sus ar fi de natură să manifeste un formalism excesiv și să îngreuească justițiabililor, în mod nejustificat, accesul la justiție. Or, atât timp cât un înscris (*e.g.* cerere, demers, excepție procedurală, *etc.*) întrunește, în esență, criteriile prevăzute de lege, este irelevantă forma în care actul nominalizat este prezentat în fața instanței de judecată.

56. La acest capitol, Completul de judecată relevă că, în cauza *Dos Santos Calado v. Portugalia*, pronunțată la 31 martie 2020, Curtea Europeană a reținut că exigența de a stabili pe ce articol din lege se bazează recursul constituțional servește realizării scopului legitim al asigurării preeminenței dreptului și al bunei administrări a justiției constituționale. Pe de altă parte, Curtea Europeană a notat că, deși Curtea Constituțională ar fi putut deduce care sunt pretențiile juridice, deciziile sale de inadmisibilitate se refereau doar la faptul că reclamantul nu a indicat articolul potrivit din lege. Altfel spus, deși judecătorii au înțeles care erau motivele recursurilor, ei le-au respins doar pentru nerespectarea unor condiții de formă, fapt ce constituie

o încălcare a articolului 6 § 1 din cauza lipsa accesului la un tribunal (§§ 118-125).

57. Totodată, în accepțiunea Curții de la Strasbourg, „formalismul excesiv” poate fi contrar obligației statului de a garanta un drept practic și efectiv de acces la un tribunal (a se vedea *Zubac v. Croația*, 05 aprilie 2018, §§ 96-97).

58. Cu toate acestea, instanța de apel a omis să ofere o analiză minuțioasă argumentelor invocate de către Daniel Sava privind tardivitatea parțială a acțiunii, aceasta rezumându-se la indicarea, cu titlu general, a faptului că, la caz, nu a fost formulată o cerere privind ridicarea excepției de tardivitate.

59. De altfel, obligația instanței de apel de a se pronunța pe marginea excepției de tardivitate se impune cu atât mai mult, cu cât prima instanță nu s-a pronunțat sub niciun aspect asupra acestei obiecții a pârâtului, contrar obligației sale stabilite la art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

60. În context, Completul de judecată statuează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

61. Completul de judecată reamintește că Articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (*Perez v. Franța [MC]*, nr. 47287/99 din 12 februarie 2004, § 80; *Loupas v. Grecia*, nr. 21268/16 din 20 iunie 2019, § 37; *Capacchione v. Republica Moldova* din 30 noiembrie 2021, § 19).

62. De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene pentru Drepturile Omului, acest articol obligă instanțele să își motiveze deciziile sale. Întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (*Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia*, nr. 78108/14 din 25 februarie 2020, § 71 și cauzele citate în aceasta; *Caraman v. Republica Moldova* din 16 februarie 2021, § 23).

63. În atare circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia din 19 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, întrucât omisiunile judiciare constatate nu pot fi corectate de instanța de recurs.

64. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, în cele din urmă, să emită o hotărâre întemeiată.

65. Ținând cont de cele expuse *supra* și în temeiul art. 440 alin. (3), art. 444, 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite cererea de recurs depusă de Daniel Sava.

Casează integral decizia din 19 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Compania de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni împotriva lui Daniel Sava cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare în ordine de regres și compensarea cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei spre rejudecare Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni